

Actie-onderzoek Radicale vernieuwing langdurige ggz

Radical
vernieuwing
langdurige ggz
Ondersteund door

Doel van het actie-onderzoek

Het Kenniscentrum Phrenos en het Trimbos-instituut zijn als onderzoeksinstituten bij de beweging Radicale Vernieuwing langdurige ggz betrokken en voeren in 2021 tot en met 2023 het actie-onderzoek uit naar de vernieuwingsbeweging met de zorgaanbieders die deelnemers zijn binnen het netwerk en de aangesloten stakeholders.

Dit actie-onderzoek heeft als doel om hetgeen de praktijken doen en ambiëren in de omslag van regels naar relaties (= de kern van de beweging) te volgen en verder te ontwikkelen, teneinde de kwaliteit van het dagelijks leven cliënten in de langdurige GGZ te helpen verbeteren.

Met dit actie-onderzoek worden ideeën en initiatieven, onder andere op het gebied van triadisch werken, het betrekken van naasten en versterken van sociale netwerken rondom de cliënt, doorontwikkeld.

Participatie, reflectie en actie

Veranderprocessen kunnen in de beweging Radicale vernieuwing langdurige ggz erg divers zijn en op vele verschillende manieren vorm krijgen: het kan bijvoorbeeld gaan om de implementatie van een interventie, maar ook om het veranderen van het proces om naasten te betrekken. Het kan gaan om een brede cultuurverandering die tegelijkertijd klein kan beginnen. Of om het creëren van experimenteeruimte en een regelarme omgeving. Soms zal het lijken op een implementatieproces met vaste stappen, soms zal het meer organisch gaan. De vernieuwing binnen het netwerk van Radicale vernieuwing en in de praktijk in de omslag van regels naar relaties is niet eenvoudig. Actie-onderzoek sluit als werkwijze goed aan bij dit soort complexe veranderingen. Bij actie-onderzoek is er namelijk voortdurend aandacht voor de unieke context en gaan veranderen, leren en kennisontwikkeling hand in hand. Actie-onderzoek is participatief, cyclisch en reflexief. Resultaten van het onderzoek geven door het cyclische karakter van de onderzoeksopzet directe input om de gewenste verandering in de praktijken verder vorm te geven.

Het onderzoek is participatief in twee opzichten: enerzijds doen wij als onderzoekers mee in het lerende netwerk van zorgpraktijken die worden onderzocht. Onze deelname kan bijvoorbeeld helpen doordat wij wetenschappelijke kennis en bestaande interventies kunnen inbrengen. Daarnaast denken wij als actie-onderzoekers mee over hoe de unieke ervaringen van de deelnemers in het netwerk van waarde zijn voor andere deelnemers. Het actie-onderzoek helpt te reflecteren op de vraag wat de essentie is van de vernieuwingen. Hierdoor vormt het actie-onderzoek een integraal onderdeel van de beweging van Radicale vernieuwing langdurige ggz.

Anderzijds gaan de betrokkenen uit de deelnemende organisaties ook zelf op zoek naar antwoorden op de door hen geformuleerde vragen. De belanghebbenden zijn geen object van de

studie maar mede-onderzoekers. Hiermee moet het actie-onderzoek bijdragen aan nieuwe kennis, inzichten en vaardigheden van de belanghebbenden.

Ervaringen delen en synthese

Door rondom belangrijke thema's in de omslag van regels naar relaties lerende netwerken te vormen worden opgedane ervaringen tussen praktijken gedeeld. Resultaten worden ook breed beschikbaar gemaakt met een synthese/rapportage over de overstijgende thema's die in de verschillende deelnemende praktijken naar voren komen. In deze synthese worden de geleerde lessen beschreven en dit geeft ook een overzicht van belemmerende factoren en wat daarbij behulpzaam is om toch verder te komen. Ook zaken die goed gaan krijgen een podium. In 2021 hebben we een eerste rapportage van de synthese gedeeld, waarin ook aan bod kwam wat maakt dat de omslag van regels naar relaties complex kan zijn. In 2022 en 2023 gaan wij door met het volgen van uitwisselingen en het verzamelen van informatie over de beweging en zullen wij deze synthese uitbreiden (onder andere door het volgende van mogelijk nieuwe kampvuurgesprekken, de coördinatoren-overleggen, de uitwisseling tussen alle praktijken, maar ook uitwisselgesprekken tussen praktijken op specifieke thema's, uitwisselgesprekken met VWS, IGJ en andere landelijke partijen, en het volgen van mogelijke bezoeken van VWS aan praktijken indien mogelijk en wenselijk vanuit de praktijken).

Activiteiten 2022

Het actie-onderzoek wordt uitgevoerd binnen alle deelnemende organisaties aan de beweging Radicale vernieuwing, afgestemd naar waar de behoefte ligt. In 2021 zijn we gestart met het actie-onderzoek bij de organisaties waar reeds een [kampvuurgesprek](#) is geweest. In 2022 wordt bij deze organisaties vervolg gegeven aan het actie-onderzoek en aan de thema's die uit de kampvuurgesprekken naar voren kwamen. De komende tijd gaan we ook met de andere deelnemende zorgaanbieders kennismaken. Een onderdeel van deze kennismaking is het reflecteren op de (bestaande of geambieerde) wijze waarop in de praktijk wordt gewerkt (of gewerkt gaat worden) aan de vernieuwing 'van regels naar relaties' en op thema's die belangrijk zijn bij veranderprocessen in het algemeen.

Met een subsidie van ZonMw krijgt het actie-onderzoek in 2022 een verdieping op hoe *triadisch werken* bij de deelnemende organisaties deel uitmaakt van hun vernieuwingspraktijk. Het verbeteren van de relatie tussen de cliënt, hulpverlener en mensen in de naaste omgeving, zoals met familie, vrienden, kennissen, buurtgenoten, maar ook met bijvoorbeeld collega's, studiegenoten of meer praktische contacten, zoals de huisarts of een huishoudelijke hulp, staat centraal.

In het kader van de reflectie hebben wij in 2021 een reflectietool vormgegeven, die we met ervaringen en kennis uit de praktijk de komende tijd blijven doorontwikkelen. De reflectietool is geen blauwdruk, maar helpt bij het voeren van het goede gesprek over het vormgeven van verbeteringen en vernieuwingen rondom de beweging van regels naar relaties. Bij het voeren van het gesprek over wat nodig is om de levenskwaliteit van mensen die langdurige zorg nodig hebben binnen de ggz écht te verbeteren. Om zo met het actie-onderzoek helpend te zijn aan het verder vormgeven van de vernieuwing en de beweging.